

старият генералъ отседналъ въ военния клубъ. На 30. августъ, когато отишелъ на площада предъ Народното събрание да присъствува на тържественото откриване на паметника на императора Александъръ II, най-напредъ той поздравилъ построената тукъ опълченска рота съ Самарското знаме, а после останалитѣ членове на поборническото опълченско дружество „Шипка“, застанали на опредѣленото имъ мѣсто. Следъ пладне, когато грамадно множество софийски граждани акламирали предъ двореца представителя на руския царь, великия князь Владимиръ Александровичъ, тѣ не забравили и бившиятъ началникъ на Българското опълчение. Навалицата се спрѣла предъ военния клубъ, поздравила застаналитѣ на терасата му скъпи гости и изказала желание да се яви тукъ и генералъ Столѣтовъ. Напраздно отговаряли на нейнитѣ водачи, стоящи начало на разни корпорации, че е уморенъ и не може да излѣзе; следъ малко ето че той се явилъ развълнуванъ и всички заглушили въздуха съ продължителни ура. На обѣда, който му дали опълченцитѣ, той билъ внесенъ и изнесенъ отъ тѣхъ на рѣце. Ето и връчениятъ му тогава адресъ, подписанъ отъ всички:

„Ваше Високо Превъзходителство
Драги и мили Николай Григориевичъ,

Ето Ви отново предъ насъ като скъпъ гостъ на отечеството ни!

Ето Ви срѣдъ нашитѣ опълченци, преизпълнени отъ радостъ, че Ви виждатъ пакъ!

Радостъта ни се удвоява, че Вий ще вземете участие въ тържествата по освещаването паметника, който българскиятъ народъ въздига на незабравимия Царь-освободителъ, за видимъ знакъ на безгранична своя признателностъ къмъ братския руски народъ. Ний се радваме още и за това, гдето освободителката Русия, велика по сила, велика и по сърдце, като е благосклонна къмъ насъ малкитѣ, както за това свидетелствува новата честъ, изказана къмъ земята ни отъ страна на Негово Императорско Величество Всерусийскиятъ Императоръ, като ѝ праща принадлежатитѣ тържества своя августейши чича, синъ на Царь-освободителя, великия князь Владимиръ Александровичъ, лично участвувалъ въ войната за нашето освобождение.

Вашето у насъ гостуване събужда въ паметъта ни живо скъпи намъ спомени за чутовни събития отъ времето на съвмѣстното наше служене: 6. май 1877. год., когато главнокомандующиятъ Ви врѣчи историческото Самарско знаме на Българското опълчение; днитѣ когато подъ Ваше предводителство отбелѣзахме при Стара-Загора, Шипка, Шейново най-свѣтли страници на новата наша военна история.

Честити се считаме, драги Николай Григориевичъ, че намъ — ветерани отъ Освободителната война — се падна случай, като участвуваме въ тържествата, да се поклонимъ предъ паметъта на оновова, комуто признателна България въздига паметникъ, който ще свидетелствува предъ грядущитѣ поколения за високитѣ качества и рѣдкитѣ добродетели на вѣнценосеца познатъ и прославенъ съ името Царь-Освободителъ.

Като Ви приветствуваме отъ все сърдце съ „добре дошли.“ пожелаваме Ви отъ всеподателя Бога крепко здраве и дългоденствие, за да видите още по-развити и по-закрепнали връзкитѣ между освободители и освободени.

София, 30. августъ 1907. г.*)

Ваши всегда признателни и най-преданни опълченци.**)

Генералъ Столѣтовъ присъствувалъ на зарята съ церемония въ лагера на Софийския гарнизонъ, на семейното забавление въ Славянска беседа, дадено отъ страна на нейното настоятелство, на полагането на основния камъкъ на руската църква „Св. Николай Чудотворецъ“ въ столицата и пр. На 2. септемврий, когато македоно-одринскитѣ братства направили шумна манифестация съ черни знамена и поставили вѣнецъ върху новооткрития паметникъ на императора Александъръ II., минавайки край руското посолство и военния клубъ, тѣ акламирали горещо и държали речи на генералъ Столѣтовъ, който просто не можалъ да се искаже отъ вълнение, а само махалъ съ рѣце и ронѣлъ сълзи. Заедно съ скъпитѣ гости той отишелъ по Северна България да присъствува на тържественото откриване на кжшитѣ-музеи, въ които Царь-освободителъ е живѣлъ презъ своето пребиваване съ Дунавската армия. Добриятъ старецъ изслушалъ внимателно прощалнитѣ речи на Григоръ Найденовъ и Харалампи Карастояновъ, а после говорилъ поотдѣлно съ всичкитѣ имъ другари. Той исказалъ предъ тѣхъ задоволството си отъ успѣхитѣ, които е направилъ нашия народъ, следъ 30-годишния си свободенъ животъ. Подпирайки се съ бастонъ, качилъ се на украшения съ български и руски знамена влакъ, който срѣдъ продължителни ура заминалъ за Плѣвенъ. На 3. септемврий, като посетилъ параклисъ-мавзолея въ паметъ на Освободителната война, тукашнитѣ опълченци, повече отъ 100 души, образували кръгъ около му, ржкоплѣскали и не можели да му се нарадватъ. Наредъ съ князь Фердинандъ I, великиятъ князь Владимиръ Александровичъ и другитѣ скъпи гости,

*) Руско-българскитѣ тържества започнали отъ тоя день, или по-добре отъ празника Св. Александъръ Невски.

**) Сжщиятъ адресъ, както е обнародванъ въ вестницитѣ, съдържа погрѣшки.